

CZU: 37.026:374.7:351.742.08(478)

[https://doi.org/10.59295/sum9\(169\)2024_31](https://doi.org/10.59295/sum9(169)2024_31)

**PREDAREA ÎN CALITATE DE COMPONENTĂ ÎNSEMNATĂ
A INSTRUIRII INTERACTIVE A FUNCȚIONARILOR PUBLICI
CU STATUT SPECIAL ȘI A CARABINIERILOR
DIN CADRUL MINISTERULUI AFACERILOR INTERNE**

Andrian CIUMAC,

Universitatea de Stat din Moldova

Predarea în calitate de componentă însemnată a proceselor instructiv-educative, din perspectiva eficienței măsurate prin impactul calității sale transformatoare în valorificarea resurselor cognitive, afective și acționale, solicită în permanență atât statornicie cât și rezonabilitate, iar proiectarea și corelarea atentă a resurselor în concordanță cu metodele de predare este o responsabilitate incontestabilă a cadrului didactic. Predarea interactivă, în calitatea sa de componentă esențială a instruirii interactive, la fel ca și aceasta se axează pe interactivitate, element cheie care le face cardinal mai deosebite de restul formelor existente, prin nivelul asigurat, dar și distins de calitate a proceselor realizate, precum și a rezultatelor obținute.

Cuvinte-cheie: predare, interactiv, didactică, tradițional, postmodern, declarativ, procedural, calitate.

**TEACHING AS A SIGNIFICANT COMPONENT OF THE
INTERACTIVE TRAINING OF PUBLIC OFFICERS WITH SPECIAL STATUS
AND CARABINEERS WITHIN THE MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS**

Teaching as an important component of instructional-educational processes, from the perspective of efficiency measured by the impact of its transformative quality in the valorization of cognitive, affective and action resources, constantly requires both steadfastness and reasonableness; thus, the careful design and correlation of resources in accordance with the methods of teaching is an indisputable responsibility of the teaching staff. Interactive teaching, in its capacity as an essential component of interactive training, is being focused on interactivity, a key element that makes them cardinal more special from the rest of the existing forms, through the level ensured, but also distinguished by the quality of the processes carried out, as well as the results obtained.

Keywords: teaching, interactive, didactics, traditional, postmodern, declaratory, procedural, quality.

Introducere

Axându-ne hotărât pe tendințele pedagogice moderne, din perspectiva promovării unei instruirii interactive de calitate a funcționarilor publici cu statut special și a carabinierilor din cadrul Ministerului Afacerilor Interne (MAI), care laolaltă tratează cursanții și cadrele didactice drept actori activi ai proceselor instructiv-educative, în prezenta cercetare prin discernământ vom evalua multiaspectual relevanța contribuției activității de predare.

Dat fiind faptul prin care se consideră din unghiul de vedere al literaturii de specialitate, că orice instruire de la sine nu se consumă potrivit scopurilor scontate fără implicarea unei activități cognitive, în contextul acestui proces anume activitatea de predare se transformă într-o soluție potrivită pentru dinamizarea capacității cognitiv-intelectuale.

Scopul studiului este cercetarea și estimarea prin comparare a impactului procesului de predare în calitate de componentă însemnată a instruirii interactive a funcționarilor publici cu statut special și a carabinierilor din cadrul MAI.

Metode aplicate și materiale utilizate

Pentru realizarea studiului dat, a fost aplicată metoda deducțiilor logice, comparația, studierea literaturii

de specialitate și a legislației, a practicii desfășurării proceselor de predare din perspectiva schimbărilor de paradigmă a didacticii în timp, ținând cont de dimensiunea conceptuală a fenomenului cercetat, precum și a practicii desfășurării proceselor de predare în instituțiile de instruire din cadrul MAI.

Rezultatele obținute și discuții

Potrivit cu ordinea ideilor împărtășite în introducerea cercetării noastre, ne propunem să analizăm acest subiect atât la nivel conceptual, cât și practic din perspectiva contextelor reale de instruire, realizată în instituțiile specializate ale MAI, pentru a aduce ameliorări domeniului de formare profesională a funcționarilor publici cu statut special și a carabinierilor din cadrul acestuia.

Conducându-ne de scopul prezentei cercetări, pentru o claritate mai pronunțată, dar și în vederea unei concretizări depline a fenomenului distinct, am decis inițial să ne conducem de caracteristicile definitorii ale conceptului de „predare” și anume:

- Predarea este „arta de a prezenta un model, de a arăta procedeele de urmat pentru a-l realiza și de a permite celui care învață să se antreneze în realizarea modelului prezentat” [1, p. 93].

- În sens clasic, prin predare se înțelege acțiunea de transmitere și comunicare a cunoștințelor, deprinderilor de către profesor elevilor pentru a fi însușite, învățate și apoi evaluate [7].

- Predarea este o acțiune, un proces care se desfășoară într-un timp determinat, care implică vehicularea unui volum de cunoștințe, informații, deprinderi precizate în conținutul învățământului, în programe și manuale [7].

- Prin predare se stabilește cât trebuie să învețe elevul și ce trebuie să învețe; în cât timp este necesar să învețe, cum să învețe, în ce condiții să învețe și cu ce resurse, în ce context psiho-social să învețe, ce întăriri să primească elevul în învățare (evaluare), cum să fie sprijinit conform particularităților de vârstă și individuale, ce norme, ce principii să fie respectate în învățare, când să fie verificată și evaluată învățarea, cât să fie antrenat elevul în învățare ca să realizeze o însușire conștientă și activă, cât să fie antrenat studiul independent al elevului în învățare, ce fel de învățare să fie utilizată în asimilarea cunoștințelor și elaborarea deprinderilor, a capacităților [9].

Predarea reprezintă acțiunea complexă a cadrului didactic, care presupune:

- prezentarea unui material concret și/sau verbal: date, informații, evenimente, modele materiale, modele ideale etc.;

- organizarea și conducerea unor activități în care să se valorifice materialul concret și verbal oferit;

- acordarea de sprijin elevilor pentru a putea observa, analiza, compara, aplica, sintetiza, abstractiza și reflecta;

- extragerea esențialului (împreună cu elevii) și fixarea lui în noțiuni, concepte, judecăți, raționamente;

- operaționalizarea cunoștințelor elevilor prin conceperea și rezolvarea de exerciții și probleme, de sarcini și instruire teoretice și practice, prin organizarea activităților de muncă independentă [8].

Urmare a analizării acestor definiții dedicate, din punct de vedere conceptual putem menționa că predarea urmează a fi percepută drept o acțiune sau un ansamblu de acțiuni aflate în strânsă legătură cu învățarea și evaluarea ca stadii fundamentale ale procesului de învățământ, acțiune/ansamblu de acțiuni gestionate în mod planificat și ordonat de către cadrul didactic în vederea unei transmiteri optime elevilor a conținuturilor informaționale, precum și a practicilor/experiențelor aparținente unei discipline în vederea formării la aceștia a competențelor urmărite.

În corespundere cu abordările deja menționate, urmează să mai evidențiem că predarea se referă la dimensiunea procesuală în limitele căreia cadrul didactic ia decizii concrete pe baza activităților informațional-analitice aferente timpului și scopurilor procesului de învățământ, de acomodare și integrare a acestora la specificul disciplinei precum și a grupului țintă, de selectare, examinare și adaptare a conținutului predestinat grupului, de selectare a strategiilor prin intermediul cărora se va realiza predarea, de calculare a resurselor necesare acestui proces, precum și altor condiții esențiale unei predări de calitate.

În contextul unei instruiți interactive eficiente a funcționarilor publici cu statut special și a carabinierilor din cadrul MAI, suntem interesați anume de predarea de calitate, dat fiind faptul că aceasta permite identificarea modalităților potrivite pentru realizarea acestui proces într-o atmosferă reușită și confortabilă,

care exclude apariția anumitor riscuri și amenințări, totodată asigurând într-un mod evident și optim transmiterea informațiilor necesare în conformitate cu finalitățile proiectate. În această ordine de idei, anume în cadrul unei predări de calitate se configurează aspectul bine conturat al unui factor decisiv, responsabil de asigurarea calității proceselor instructiv-educative în general.

Potrivit cu afirmațiile incluse în alineatul de mai sus, evidențiem și unele caracteristici definitorii ale conceptului „*predare de calitate*”, prin urmare:

- Predarea de calitate este rezultatul unui amestec echilibrat dintre o atmosferă propice învățării, o motivație adecvată și cunoștințe metodologico-didactice [10].

- Predarea de calitate trebuie definită de impactul pe care îl produce: un profesor excelent este cel ai cărui elevi învață mai mult. Complexitatea predării nu poate fi redusă la un set de tehnici, practici sau mentalități. Însă toate dovezile arată că efortul sistematic de a dezvolta expertiză în aceste tehnici, practici și mentalități este cel mai bun lucru pe care îl putem face pentru a crește impactul [3].

- Predarea devine eficientă în cadrul activităților didactice, dacă are loc un proces de învățare real, dacă elevii sunt motivați să participe la activități didactice, care necesită înțelegere, asimilare de competențe (cunoștințe, abilități, aptitudini), să realizeze transferuri și aplicări creatoare [5].

- Predarea de o înaltă calitate implică recunoașterea că elevii trebuie angajați în sarcinile de învățare într-un mod în care vor reuși să înțeleagă informația [6].

Generalizând cele reflectate mai sus putem menționa că predarea de calitate urmează a fi percepută drept un proces bine proiectat și realizat din punct de vedere metodologic, dar și procedural, în contextul căruia, prin predare, în mod evident se izbuteste realizarea unei învățării durabile, exprimate prin declanșarea caracterului formativ al procesului. Prin urmare, predarea de calitate presupune crearea acelor împrejurări favorabile de transmitere prin intermediul proceselor de comunicare a cunoștințelor, abilităților și aptitudinilor, în vederea asigurării unei recepționări eficiente și depline a acestora prin învățare, fapt care poate fi constatat prin evaluare.

Fiind profund interesați anume de predarea în calitate de componentă a instruirii interactive a funcționarilor publici cu statut special și a carabinieri din cadrul MAI, dat fiind faptul că în acest specimen de instruire predarea reprezintă un mijloc eficient de formare a capacităților intelectuale necesare pentru dobândirea competențelor profesionale care permit angajaților MAI exercitarea atribuțiilor de serviciu, în continuare ne vom concentra atenția la analizarea acestui aspect fundamental.

În această ordine de idei, pentru o claritate mai mare, în conformitate cu referințele literaturii de specialitate, prezentăm câteva opinii cu privire la conceptele „Instruirea interactivă” și „Predarea interactivă”. Primul reprezintă un tip superior de instruire, care se bazează pe asigurarea interactivității subiecților instruirii, respectiv pe implicarea și participarea lor (inter)activă și deplină (intelectuală/cognitivă, afectiv-motivațională și psihomotorie) la procesul propriei formări, prin stabilire de interacțiuni intelectuale, verbale, social-emoționale și afective cu cadrul didactic și cu ceilalți colegi și de interacțiuni cu conținuturile curriculare [1, p. 14].

Predarea interactivă este o strategie indispensabilă, care implică cât mai mulți cursanți, încurajând, în consecință, plăcerea de a învăța, folosind metodele de cercetare și euristica [11].

În instruirea interactivă, predarea „devine o modalitate de stimulare și dezvoltare a capacităților intelectuale, cognitiv-acționale, dar și a proceselor și operațiilor care stau la baza acestor capacități și la baza cunoașterii”. Trebuie să observăm „faptul că dezvoltarea logicii interne a disciplinei nu dezvoltă automat și de la sine logica gândirii celui care învață” [1, p. 93].

În esența referințelor prezentate în alineatele precedente putem menționa, că predarea interactivă, în calitatea sa de componentă esențială a instruirii interactive, la fel ca și aceasta se axează pe interactivitate, element-cheie care le face cardinal mai deosebite de restul formelor existente, prin nivelul asigurat, dar și distins de calitate a proceselor realizate, precum și a rezultatelor obținute.

Analizând prin confruntare ultimele definiții prezentate de către noi cu cele reflectate din perspectiva conceptului „*predare de calitate*”, sesizăm prin optica deducțiilor logice, că în esență predarea interactivă este incontestabil o predare de calitate, datorită impactului produs în context instructiv-educativ, rezumat prin obținerea rezultatelor scontate.

În continuarea cercetării noastre, conducându-ne de scopul principal al acesteia, vom aborda anumite concretizări ale fenomenului urmărit din perspectiva practică, aplicată la nivelul instituțiilor specializate de instruire din cadrul MAI.

În acest context, dorim să corelăm concretizările menționate cu faptul că activitatea de predare incontestabil necesită să fie una pe deplin asumată din partea cadrelor didactice. Astfel, fiecare cadru didactic nu-și va rezuma responsabilitatea din perspectiva acestei activități doar la scopul proceselor instructiv-educative, ci și la faptul cum se realizează aceste procese, situație subordonată prin îndatorire fiecărui cadru didactic.

Potrivit cu cele menționate, dând dovadă de rezonabilitate și statornicie, cadrele didactice vor ține cont în permanență de actualitatea modelelor educaționale aplicate în activitatea profesională.

Urmare a activităților informațional-analitice cu privire la procesele instructiv-educative, realizate în cadrul instituțiilor specializate de instruire din cadrul MAI, la noile promoții de cursanți constatăm în mod evident un stil cognitiv mult mai diferit în comparație cu cel al promoțiilor precedente. În așa mod, în circumstanțele în care cadrele didactice nu țin cont de actualitatea modelelor educaționale aplicate, conducându-se de cele depășite, inclusiv în contextul proceselor de predare, calitatea activităților instructiv-educative este prejudiciată.

De fapt, procesele de predare au fost, sunt și vor fi în permanență relevante în funcție nu doar de stilul, ci și de potențialul cognitiv, afectiv și psihomotor al cursanților, dat fiind faptul că acestea contribuie la o formare profesională de rigoare a angajaților MAI, prin achiziționarea competențelor cognitive, psihomotorii și atitudinale necesare.

Generațiile noi de cursanți sunt total dezinteresate de implicarea în activitățile instructiv-educative realizate din perspectiva didacticii tradiționale, unde le sunt predate, cu ajutorul acelor metode caracteristice, informații pe care cu greu înțeleg cum să le valorifice pe viitor în activitatea profesională. Mai cu seamă, din perspectiva gravității situației descrise ținem să menționăm că, în circumstanțele utilizării metodelor tradiționale de predare, unde doar cadrul didactic în mod practic este implicat, astfel deținând funcția unui emițător care predă anumite conținuturi, iar cursanții sunt poziționați în funcția de receptor pasiv, calitatea proceselor instructiv-educative este grav afectată.

Constatăm că acestor generații le sunt proprii activități instructiv-educative realizate din perspectiva didacticii postmoderne/curriculare, care, ținând cont de contextele reale de activitate profesională, urmăresc formarea competențelor corespunzătoare. Prin urmare, noile generații de cursanți sunt mai mult interesate de dobândirea cunoștințelor procedurale decât a celor declarative.

În ordinea celor menționate mai sus concluzionăm, că reorientarea de a armoniza cât mai echilibrat din perspectiva solicitată de actualul context declarativul cu proceduralul, identic cu situația bine cunoscută în domeniu, privind reorientarea de la informativ la formativ, constituie o necesitate din prezent a sistemului de formare profesională din cadrul MAI.

Pentru o mai mare claritate, ne vom concentra atenția și la semnificația conceptelor la care ne-am referit. Astfel, potrivit informațiilor oferite de literatura de specialitate, diferența dintre cunoștințele declarative și procedurale este că prima se referă la informații neschimbătoare și factuale, iar ultima la procesele gândirii colective care definesc modul în care se fac lucrurile [2].

Prin urmare, percepem cunoștințele declarative din perspectiva celor dobândite pe tot parcursul studiilor noastre, astfel purtând un caracter general, iar cele procedurale drept însușirea felului de a interveni în vederea îndeplinirii unei acțiuni bine determinate.

În aceeași ordine de idei suplimentar menționăm că, în conformitate cu literatura de specialitate, competențele de fapt sunt consolidate de mai multe elemente ale cunoștinței care necesită incluse spre armonizare. Astfel, pe lângă cunoștințele declarative și procedurale ținem să evidențiem cunoștințele condiționale care ne ghidează în luarea deciziilor de a acționa în anumite contexte datorită celor învățate, și metacunoștințele care se fac responsabile de felul cum învățăm, dar și cum aplicăm practic cele învățate.

Bineînțeles, pentru materializarea obiectivului strategic menționat mai sus este nevoie de multă dedicație, exprimată prin acțiuni concrete de ameliorare a proceselor instructiv-educative, care se pretind a fi în prim-plan din partea cadrelor didactice.

Nu putem atribui această sarcină spre realizare numai cadrelor didactice, deoarece ele reprezintă doar

una din dimensiunile calității învățământului, „dimensiunea umană”, de comun cu dimensiunea managerială, dimensiunea curriculară, dimensiunea acțional-temporală, dimensiunea obiective și rezultate, dimensiunea evaluativă etc. Prin urmare, la realizarea optimală a obiectivului nominalizat necesită conectate toate dimensiunile calității învățământului.

Totuși, în contextul fenomenului cercetat de către noi, cu o anumită doză de subiectivism, menționăm că anume dimensiunea umană este mai relevantă în comparație cu celelalte, datorită superiorității relative, precum și a dominanței acesteia în circumstanțele declanșării acestui fenomen.

Din perspectiva actualității, anume activitatea cadrului didactic solicită mult mai mult decât talent, vocație și iscusință, astfel accentul fiind plasat pe experiență, pe cumulul cunoștințelor deținute în domeniu, pe posedarea competențelor profesionale, vigilență și responsabilitate, care prin urmare reprezintă profesionalismul acestora.

Mai mult, în contextul predării, nici talentul oratoric, deținut de către cadrul didactic, de sine stătător nu poate fi atribuit la indicatorii de performanță a profesionalismului, iar în unele cazuri, spre regret, acest talent se transformă în manifestări de pedanterie.

În contextul practicilor utilizate în instituțiile specializate de instruire din cadrul MAI menționăm că, ținându-se seama de interesul actualelor generații în dobândirea cunoștințelor procedurale, în ultimul timp la desfășurarea anumitor module de instruire din cadrul proceselor de formare profesională, selectiv sunt invitați practicieni atât din subdiviziunile centrale, cât și din cele teritoriale subordonate MAI. O astfel de decizie s-a adoptat reieșind din faptul că practicienii menționați, datorită experienței lor, dețin competențe concepute din perspectiva cunoașterii procedurale, datorită cărora s-au afirmat din punct de vedere profesional. Astfel, din partea acestora se așteaptă o predare potrivită contextului pe care îl reprezintă. În esență, urmare a observărilor realizate constatăm că, de fapt lucrurile nu funcționează întotdeauna pe măsura așteptărilor noastre.

Prin urmare, practicienii selectați oricum aplică preponderent predarea declarativă, astfel livrând cursanților anumite cunoștințe pe baza unor situații și cazuri.

În această ordine de idei, în lipsa unei atitudini corespunzătoare, axate pe actualitate și manifestate din partea practicienilor menționați, convertirea aspectelor declarative în însușiri destinate soluționării anumitor chestiuni în contexte reale de activitate nu întotdeauna se realizează potrivit scopurilor scontate.

Practicienii menționați, dar și în general toate cadrele didactice necesită să mediteze temeinic cu privire la modalitatea de organizare a proceselor de predare, învățare și evaluare, la comportamentul cursanților, precum și asupra interacțiunii acestora în contextul instructiv-educativ în care sunt vizați.

În circumstanța proceselor de formare profesională, doar implicarea activă a noilor generații de cursanți, precum și a cunoștințelor acestora, la soluționarea chestiunilor în context real de activitate profesională va permite obținerea unor progrese măsurabile.

Prin cele susținute de către noi, în niciun caz nu am intenționat să diminuăm din importanța cunoștințelor declarative, dat fiind faptul că absența acestora ar prezenta un risc evident, care ar compromite, spre exemplu, un proces instructiv-educativ pe care l-am planifica excluzând conținuturile informaționale fundamentale din domeniu.

Orice proces instructiv-educativ este absolvit de succes și sortit eșecului în situația în care se resimte deficitul elementelor bazale a culturii generale. Cu alte cuvinte, cunoștințele declarative se afirmă la nivelul cogniției cu titlu de geneză, fapt care permite cunoștințelor procedurale asimilarea modului de acțiune în vederea soluționării unei intervenții.

În contextul celor menționate mai sus, aplicând metoda deducțiilor logice, conchidem că talentul, măiestria și profesionalismul de a armoniza excelent strategiile didactice pentru o predare eficientă se fundamentează pe buna cunoaștere a mediului în care oscilează procesul de formare profesională, precum și toți actorii săi.

Prin urmare, cu o anumită doză de subiectivism menționăm că talentul cadrelor didactice de a preda în circumstanțele reflectate de către noi este de puțin folos în situația în care nu acordăm o atenție corespunzătoare trăsăturilor caracteristice cursanților, precum și intereselor acestora, astfel irosind fără izbândă resursele deținute.

Predarea în calitate de componentă însemnată a proceselor instructiv-educative solicită în permanență o ajustare/acomodare din perspectiva eficienței, măsurate prin impactul calității sale transformatoare în valorificarea resurselor cognitive, afective și acționale, iar proiectarea și corelarea atentă a resurselor în concordanță cu metodele de predare este o responsabilitate incontestabilă a profesorului.

Faptul că „metoda unică de predare bună” nu există devine imediat evident dacă se pun câteva întrebări simple: bună pentru ce, în ce condiții, bună pentru cine, bună când? Aceste întrebări sugerează că predarea bună poate fi descrisă doar într-un context specific și care, împreună cu o situație dată, trebuie redefinite în mod constant de către înșiși practicienii în educație, luând în considerare perspectivele tuturor celor implicați. Această abordare nu ar trebui să conducă la înțelegerea greșită că nu există caracteristici de calitate pentru predare [10].

Cu siguranță astfel de caracteristici există, și toate acestea cu ușurință pot fi relevate, studiate și, bineînțeles, însușite de cei care doresc să-și desăvârșească măiestria profesională.

Actuala literatură de specialitate, din perspectiva dimensiunii de cercetare științifică, ne oferă în prezent miriade de instrucțiuni și dispoziții cu privire la o predare de calitate, majoritatea dintre care se rezumă la referințele selectate de către noi și prezentate în următorul alineat.

Elemente definitorii ale predării sunt: planificarea, proiectarea, realizarea actului educațional, crearea conținuturilor, astfel încât să provocăm o schimbare de comportament în atitudinea elevului, dirijarea reformării dorite prin strategii specifice, facilitarea de activități care vor încuraja apariția schimbărilor, atingerea competențelor, controlul și aprecierea transformărilor care au avut loc în comportamentul elevilor, realizarea conținuturilor cu scopul de a atinge competențele propuse, desfășurarea activităților de învățare, evaluarea comportamentului elevilor survenit în urma actului de predare - învățare [4].

În consecință, conducându-se în activitatea sa practică de prevederile instrucțiunii prezentate în alineatul de mai sus, cu asigurarea materializării acesteia, cadrul didactic pretutindeni necesită să fie conștient și de faptul că, în ceea ce privește alegerea și utilizarea metodelor de predare, aliniamentul de start este reprezentat de obiectivele fixate în plan instructiv-educativ, precum și de competențele specifice disciplinei.

În concluzia prezentei cercetări dorim să menționăm că predarea în calitate de componentă însemnată a instruirii interactive a funcționarilor publici cu statut special și a carabinierilor din cadrul MAI se va activa și chiar activa doar în condiția unei voințe conștiente, dar și asumate, manifestate de către un cadru didactic bine pregătit. Iar această voință de a-i instrui pe cursanți anume din perspectiva cercetată de către noi, urmează să se materializeze prin utilizarea unui proces proiectat adecvat actualelor contexte, ținându-se cont de selecția și stabilirea competențelor, de elaborarea metodologiei și strategiilor, de fixarea și urmarea obiectivelor, de concretizarea și investirea resurselor, precum și de corelarea/armonizarea echilibrată a acestor componente.

Este ferm stabilit că în prezent nu mai putem delega procesului de predare dreptul de a fi parte componentă a didacticii tradiționale, care promova informativul. Toate eforturile și tendințele noastre urmează a fi reorientate hotărât spre formativ, și anume la formarea funcționarilor publici cu statut special și a carabinierilor din cadrul MAI, pentru contextele reale a activității profesionale. Potrivit cu cele menționate, anume cadrul didactic este elementul de bază al procesului nominalizat, care asigură această reorientare strategică și absolut necesară. Calitatea predării în cadrul instituțiilor specializate de instruire ale MAI este dependentă de contribuția zilnică, adusă în acest sens de fiecare cadru didactic.

Referințe:

1. Bocoș M. -D. Instruirea interactivă. București: Editura Polirom, 2013.
2. Care este diferența dintre cunoștințele declarative și cunoștințele procedurale. Disponibil: <https://ro.411answers.com/a/care-este-diferenta-dintre-cunostintele-declarative-si-cunostintele-procedurale.html> [Accesat la 09.10.2023, 15:12].
3. Cele 17 elemente ale excelenței în predare. Disponibil: <https://www.aspireteachers.ro/noutati/2020/12/14/17-elemente-ale-excelentei-in-predare> [Accesat la 23.08.2023, 14:25].
4. Mihăilă M. Predarea ca act decizional în cadrul procesului didactic Acta et Commentationes, Sciences of Education, nr. 3(25), 2021. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/140-146_16.pdf [Accesat la 18.10.2023, 10:40].

5. Oprea C. Metode interactive de predare, învățare, evaluare. Suport de curs. Material elaborat în cadrul proiectului: POS DRU/87/1.3 /S/61602. Inspectoratul Școlar al județului Teleorman. Data publicării: iunie 2021. Disponibil: <https://www.academia.edu/26072054/Curs> [Accesat la 17.08.2023, 10:25].
6. Pană R. Competențele profesorului într-o activitate de predare eficientă. Revista Profesorului. Buzău, 2022. Disponibil: <https://revistaprofesorului.ro/competentele-profesorului-intr-o-activitate-de-predare-eficienta/> [Accesat la 23.08.2023, 15:00].
7. Predarea. Orientări contemporane în teoria și practica predării. Disponibil: <https://www.scrigroup.com/didactica-pedagogie/Predarea-Orientari-contemporan32727.php> [Accesat la 17.08.2023, 14:05].
8. Predarea – concept. Disponibil: <https://www.qreferat.com/referate/pedagogie/PREDAREA-CONCEPT342.php> [Accesat la 17.08.2023, 09:05].
9. Predarea. Orientări contemporane în teoria și practica predării. Disponibil: <https://ro.scribd.com/doc/316939743/Predarea> [Accesat la 21.08.2023, 11:25].
10. Rolf G., Wiltrud W. Predarea și învățarea de calitate. Universitatea Pedagogică din Zurich; Proiecte Internaționale în Educație, 2022. Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/ro_predarea_si_invatarea_de_calitate_1_web_0.pdf [Accesat la 21.08.2023, 11:25].
11. Tărița S. Predarea interactivă. Universitatea Tehnică a Moldovei. Revista de Științe Sociale, volumul 3, nr .2, 2020. Disponibil: https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/106052 [Accesat la 28.09.2023, 15:00].

Date despre autor:

Andrian CIUMAC, doctorand, Școala Doctorală Științe Sociale și ale Educației, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Sociologie și Asistență Socială, Universitatea de Stat din Moldova.

E-mail: andrian.ciumac@mai.gov.md

Prezentat la 25.10.2023